

esas olmakla birlikte, kalbin riyâcından korunması kaydıyla alenî olarak verilmesi de teşvik edilmiştir. Ayrıca infakta zaman kaydı da yoktur. Bir mîn, gece ve gündüz, her fırsatta infak etmelidir. Nitekim bu hakikat, âyet-i kerîme mede şüyle ifâde edilmektedir: "Mallarını gece ve gündüz, gizlice ve âccedilîktan infak edenler yok mu, işte onların Rableri katında ecir ve mînkâfâtı vardır. Ve onlara herhangi bir korku yoktur. Onlar hiçbir zaman mahzun da olmazlar." (el-Bakara, 274) Hazret-i Ebû Bekir -radiyallâhu anh-, sâhip olduğu kırk bin dinarın on binini gece, on binini gündüz, on binini gizli, on binini de âccedilîktan olmak üzere tamâmen tasadduk etmişti. Bu âyet-i kerîmenin nüzûl sebeplerinden birinin bu olduğu rivâyet edilmektedir. (âcîlî, Râhî, III, 44) Diğer taraftan, Hazret-i Ali -radiyallâhu anh- da dârt dirhem gümüşten başka hiçbir şeye mâlik değil iken bunun birini gece, birini gündüz, birini gizli, birini de âccedilîktan olmak üzere hepsini tasadduk etmiş idi. Hazret-i Peygamber -sallallâhu aleyhi ve sellem: "Niçin böyle yaptın?" diye sorduğunda: "Rabbimin vaad ettiği şeyi hak etmek için." demiş, bunun üzerine Rasûlullah -sallallâhu aleyhi ve sellem: "Umduğuna nâcîl oldun." buyurarak onu müjdelemişti. (Vâhidî, Esbâbu Nüzûlî, I-Kurânî, 95) 3-- İhlaslı olunmalı, gümüşsterişe kaçarak ve dünyevi maksatlarla infakta bulunulmamalıdır. Yüce Rabbimiz, Kitabımızda: "Hayır olarak harcadıklarınız kendi iyiliğiniz için indir. Yapacağınız hayırları ancak Allah'ın rızasını kazanmak için yapmalısınız. Hayır olarak verdiğiniz ne varsa, karşılığı size tam olarak verilir ve asla haksızlığa uğratılmazsınız" (Bakara 2/272.) buyurmaktadır. Bu âyet aynı zamanda, riyadan, savurganlıktan, mal çöküşü ile gururlanmaktan sakınmamız için bizlere bir uyarıdır. 4- Başa kakmak ve incitmek, sadakaları boşa çıkarır. Cenâb-ı Hak, bu hususu ısrarla emreder. Ey iman edenler! Allah'a ve ahiret gününâine inanmadığı halde malını gümüşsteriş için harcayan kimse gibi, başa kakmak ve incitmek suretiyle, yaptığınız hayırlarınızı boşa çıkarmayın. Bâilesinin durumu, üzerinde biraz toprak bulunan dünyaya benzer ki, sağanak bir yağmur isabet etmiş de onu çöplük pürüzsüz kaya haline getirivermiştir. Bunlar kazandıklarından hiçbir şeye sahip olamazlar. Allah, kâfirleri doğru yola iletmez. (Bakara suresi, 264) 5- Kişi, kendine verildiğinde gümüşsteriş huzuruyla alamayacağı kalitesiz ve bayağı şeyleri, fakirlere infak diye vermemelidir. Çöplük; yediğinden yedirmek, giydiğinden giydirmek esastır. "Sevdiğiniz şeylerden infak edinceye kadar asla iyiliğe eremezsiniz. Her ne infak ederseniz, şüphesiz Allah onu bilir." (Ali-imran Suresi, 92) İnsanın nefsi kıskançlık, bencilik gibi eşitlikçi ahlak zelliklerine eğilimli bir yapıda yaratılmıştır. Nefsini eğitmeyen kişi, bu bencilce duygular nedeniyle her zaman, herkesten önce kendisini düşünür, her şeyin en iyisini, en mükemmelini kendisi ister. Bu duygular kişinin ahlakına hakim olabilir. Kullarına karşı iyiliği çöküş olan Rabbimiz, inanan insanların imanlarını gümüşsterişlendirmek ve bu nefsani zayıflıklardan kurtulabilmeleri için fedakarlık yaparak sevdikleri şeylerden vazgeçmelerini ister: "Sevdiğiniz şeylerden infak edinceye kadar asla iyiliğe eremezsiniz. Her ne infak ederseniz, şüphesiz Allah onu bilir." (Ali-imran Suresi, 92) ayeti nazil olunca sahabe birbiriyle adeta yarışa girmiş ve Hz. Peygamber (a.s)'e mîrâcaat ederek en çöküş sevindikleri şeyleri Allah rızası için bağışladıklarını bildirmişlerdir. Bu bağışların bir kısmı sadaka, bir kısmı kâile azadı şeklinde yapılırken, bir kısmı da vakıf şeklinde gerçekteleşmiştir. Kişi sevdiği şeylerden az olsun çöküş olsun

düşünüp güzel davranan demektir. Muhsin olan Cenâbı Allah, güzeli ve güzellik sergileyenleri sever. Bazı ayetlerde de ihsan ehline verilecek ödöllere işaret edilmektedir. مَنجَاءبِالْحَسَنَةِفَلَهُعَشْرُأَمْثَالِهَاوَمَنجَاءبِالسَّيِّئَةِفَلاَيُجْزَىإِلاَّمِثْلَهَاوَهُمْلاَيُظْلَمُونَ“Kim bir iyilik yaparsa ona on katı vardır. Kim de bir kötölük yaparsa o da sadece o kötölüğün misliyle cezalandırılır ve onlara zulmedilmez.” (En’am 6/160)

لِّلَّذِينَأَحْسَنُواْالْحُسْنَىوَزِيَادَةٌوَلاَيَرْهَقُوُجُوهَهُمْقَتَرٌوَلاَذِلَّةٌأُوْلَـئِكَأَصْحَابُالْجَنَّةِهُمْفِيهَاخَالِدُونَ“Güzeli iş yapanlara (karşılık olarak) daha güzeli ve bir de fazlası vardır. Onların yüzlerine ne bir kara bulaşır, ne de bir zillet. İşte onlar cennetliklerdir ve orada ebedî kalacaklardır.” (Yunus 10/26) Özetleyecek olursak ; günük işlerden ibadetlere kadar her iş ve davranışta dinimizin aradığı ve istediği, ihsan kalitesidir. Çünkü yüce Allah kullarını en güzeli şekilde yaratmış, rızıkta, hüküde ve her alanda her şeyin en güzeli ortaya koymuş, kullarından da her alanda güzellik ve ihsan sergilemelerini istemiştir.Bunu yaparken de her türü yardımı sırf Allah rızası için yapmaya, yapılan iyiliği dile dolamamaya, başa kakmamaya, bu tür işleri olabildiğince gizli yapmaya,ön olmak için açktan yapılacaksa riya karıştırmamaya, karşı taraftan herhangi bir menfaat ummamaya dikkat edilmelidir. “Temizlenmek için malını hayra veren muttakî kimse, cehennemden uzak tutulacaktır. O, asla karşılık bekleyerek iyilik yapmaz. Yaptığı iyiliği ancak Yüce Rabbinin rızası için yapar.” (Leyl 92/17-20.) âyet-i kerimesi bu konuda rehberimiz olmalıdır. SADAKA-İ CARİYE nedir? Sürekli sevap kazandıran sadaka anlamına gelir.Allah rızası için, insanlara hizmet veren bir eser

birakmaktır. Bu, ilimdir, ilmicese kurarak, burs vererek yetiştirilmiş insandır, fedakârlıklara katlanarak hayırlı şekilde evlattır. İşte Rasulullah'ın kendi kelimeleriyle: İnsan amel defteri kapanmaz Ebu Hureyre anlatıyor: "Rasulullah (a.s) buyurdular ki: "Bir insan kişi hariç herkesin ameli kesilir: Sadaka-i cariyeye (bırakan), veya istifade edilen bir ilim (bırakan) veya kendine dua edecek salih evlat (bırakan)." [Müslim, Vasiyyet 14, (1631) bu hadis-i şerifte "sadaka-i cariyeye" vakıf mensesesini de kapsar. Yararlı bir ilim bırakan da, bu ilimden, kitaptan, keşif ve icattan toplum yararlandı; ama; min olmak şartıyla, rekli olarak ecir alır. Dolayısıyla yol, eşme, mecid, yoksulların aş evi, hastane ve okul gibi hayır kuruluşları birer sadaka-i cariyedir. İnsanlar bu gibi yerlerden yararlandığırece, bunları yaptıranlar, yapılmasına sebep olanlar, yol gösterenler ve destek olanlar, hem hayattayken hem de vefatlarından sonra sevap kazanmaya devam ederler. Müminler hayırda yarışır Hayr, Mizan-ı Hak'ta iyi ve faydalı olan işleri yapmaktır. Bir başka ifadeyle rızayı ilahiye uygun faaliyet yapmaktır. Allah'ın vakfetmektir. Hayr, insanları Allah'a yakın kılan, onları maddi ve manevi gelişmelerde en ileri seviyeye ulaştıran ve Allah'ın rızasına kavuşturan iyilikleridir; gelen bir sevgiyle yapabilmektir. Kısacası hayr, dinin ve dindarlığın en zelsemesidir. Günümüz şartlarında, maddenin kutsal hale getirildiği, iyilik duygularının yok olmaya yuz tuttuğu, başkalarının pek hesaba katılmadığı bir zamanda, eşyaya tutkun insan topluluklarında, İslam'ın sadaka emri ve iyilikte bulunma tavsiyesi daha da önem kazanmaktadır. Kimi de Allah'ın izniyle hayırlarda yarışır. İşte bu fakilet budur. (Fatiha, 35/32.) buyrularak hayır yarışına katılan Müslimanların ne kadar bu bir ilah'ın ifa edecekleri haber verilmektedir. İşte onlar, iyiliklere koşuşurlar ve iyilik yarışır. (Müslim, 23/61) Hayra vesile olmak hayrı yapmak gibidir Müsliman, hem kendisi için hem de tüm insanlık için hayrı istemek, hayra teşvik etmek ve kullardan uzaklaşıp başkalarını da uzaklaştırmaya alışmak durumundadır. "Kim iyi bir işe aracılık ederse onun da o işten bir nasibi olur. Kim kulları bir işe aracılık ederse onun da ondan bir payı olur. Allah her şeyin karşılığını vericidir." (Nisa, 4/85) Hz. Enes (r.a) anlatıyor: "Resulullah (a.s) buyurdular ki: "Hayra delâlet eden onu yapan gibidir." [Tirmidhi, İlm 14, (2672).] buyurması ise hayır yapmanın yanında ona vesile olmanın da önemine ve faziletine işaret eder. Hayır menseseleri damlayan su tanesi gibidir Allah yolunda yapılan hayır işleri, vakıflar, menseseler Birinin şünesi ve teşebbüsü ile başlar. Diğer pek okları yardımla menseseyi kurarlar. Derken bir hizmet arkı işlemeye başlar. Bir tuğla, bir civata ile de buna katkıda bulunan, niyetiyle o hayır fabrikasının manevrici gelirine ortak olur. Hayır menseselerine yardımın gerek manası budur. Cenab-ı Hak, hayır yolunda verilen bir tuğla veya civatanın bir bina veya fabrikaya dönüştürebileceğini, atılan bir tohumun bir harman mahsul olabileceğini şu ayetle haber verir: "Mallarını Allah yolunda harcayanların hali, yedi başak bitiren, her başakta yuz dane bulunan bir tek tohumun hali gibidir. Allah kime dilerse ona kat kat verir. Allah, ihsanı bol olan, hakkıyla bilendir." (Bakara, 2/261) Allah yolunda infak edilen şeyler damlayan su misali birikir birikir ve sonuçta oluşur. Kıyamette terazimizin sağ tarafını ağırlaştırır.

yardımlarını gerçekte ihtiyacı; sahiplerine ulaştırabilirler.

Yapılan hayrın rekabetsizliği, kazanılan sevabın rekabetsizliğini de sağladığından müminler mallarını vakfetme konusunda adeta birbirleriyle yarışmışlardır. Böylece İslam medeniyetinin önemli bir unsuru olan vakıflar, Hz. Peygamber döneminden itibaren tarih boyunca İslam toplumlarında

sosyal olarak; devleti ayakta tutmada, devleti yetiştiremediği alanlarda sosyal dengeyi sağlamada ve yaraları sarmada etkin bir rol oynamışlardır. Bunun bir sonucu olarak, Vakıf Yapılan Bazı Alanlar -Ordunun donatımına yardımcı olma -Fakir ve kimsesizlere barınak ve aş sağlama -Hastaları tedavi etmede hastane kurma ve hastaları tedavi ettirme -Fakir öğrencilerin desteklenmesi, öğrencilerin yetişmesine ve ilim sahibi olmasına yardımcı olma -ilmin yaygınlaştırılması, -İbadethaneleri inşa etme, bakım ve onarımların yapılması -Kamu tesislerini inşa etme, bakım ve onarımlarını sağlama -İhtiyaçları teminini sağlama -Hayvanları koruma -Doğayı koruma -Spor faaliyetlerin sıhhatli bir şekilde devam ettirilmesi -toplumun ihtiyacı olan bir hizmetin yapılması, bakım ve onarımı gibi toplum yararına olarak nitelendirilebilecek hemen hemen her

alanda sosyal hizmetlerdir. Önemli olan vakfın meşru olması, vakıf mallarının meşru bir şekilde kullanılması, vakıf mallarından elde edilecek meşru yerlere harcanmasıdır. Vakıfların önemli 1-Vakıflar, toplumda devletin ulaşamadığı, bireylerin de farkına varamadığı muhtemel ihtiyaçların yardımına koşarak, toplum ihtiyaçlarındaki sorunların yine toplum tarafından karşılanmasına katkıda bulunan kurumlardır. 2- Vakıf yoluyla yoksul kimseler zenginlerden minnet duyarak yardım almak yerine, ihtiyaçlarını hayır kurumlarından karşıladıkları toplumsal ayrışmanın önüne geçilmiş, ayrıca malın sadece zenginler arasında dolaşımı engellenmiştir. 3-Genellikle, kapitalist ekonominin acımasız dışlıları arasında kalmış, zayıf, güçsüz, hasta, engelli, yaşlı, dul ve yetimlerin sığınabilecekleri en güvenli liman da, karşılığı sadece Allah'tan beklenen ve din, ırk ayrımı yapmadan herkesin yardımına koşan bu tür hayır kurumlarıdır. 4-Vakıflar, Asr-ı saadetten itibaren toplumun sosyal yapısının sağlanmasında etkin bir rol oynamıştır. VAKIF; - kesintisiz hayır işleme bilincinin pratiğe yansımalarıdır. -Vakıf, ahirete iman etmiş olmanın somut bir göstergesi, - bencilliği yenmenin fiili ispatı, -paylaşımın en güzel örneği ve -Allah sevgisinin belirtisidir. Bize düşen ise: halka hizmet gayesiyle kurulmuş olan bu vakıflara, gereken ilgi ve alakayı göstermek, onları korumak, maddi ve manevi yardımlarda bulunmaktır. Eskilere yenilerini ekleyebilirsek, ekleyenlere yardımcı olabilirsek, bizler de bu süreçten sonra onlar gibi amel defterlerimizin kapanmamasını sağlayabiliriz. Kendimiz, çocuklarımız, geleceğimiz ve ahiretimiz için bu görevi ihmal etmemeliyiz. Kısaca İslam, müminler arasında dayanışmanın oluşmasına ve sürdürülmesine büyük önem vermiş, dayanışmayı sağlayacak ilkeler, vasıtalar ve müesseseler koymuş, yardımlaşma ve dayanışmayı engelleyen her türlü negatif/olumsuz davranışları yasaklamıştır. Bu nedenle iyilik ve hayırda yarışmak, Allah yolunda harcamada bulunmak ve toplumdaki kimsesiz, fakir ve güçsüzlere yardım elini uzatmak, Kur'an-ı Kerim'in en güzel zeminde bulunduğu ve teşvik

ettiği hususlardandır. Bir çok âyet ve hadis, kalıcı olanın, bu tür dayanışma ve yardımlaşmalar olduğunu bildirmektedir. “Bir kimse, bir mü’minden dünya sıkıntılarında birini giderirse, Allah da kıyamet gününde o mü’minin sıkıntılarında birini giderir. Bir kimse darda kalana kolaylık gösterirse, Allah da ona dünya ve âhirette kolaylık gösterir. Bir kimse, bir müslümanın ayıbını örterse, Allah da onun dünya ve âhiretteki ayıplarını örter. Mü’min kul, din kardeşinin yardımında olduğu sürece, Allah da o kulun yardımındadır. Bir kimse ilim elde etmek için bir yola girerse, Allah da ona cennetin yolunu kolaylaştırır. Bir cemaat, Allah Teâlâ’nın evlerinden bir evde toplanıp Allah’n kitabını okur ve onu aralarında müzakere eder, anlayıp kavramaya çalışırlarsa, üzerlerine sekinet iner ve kendilerini rahmet kaplar. Melekler onları kuşatırlar, Allah Teâlâ da onları kendi nezdinde bulunanların arasında anar. Amelinin kendisini geride bıraktığı kişiyi, nesebi öne geçirmez. ”(Müslim, Zikr 38. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime 17) Yüce Rabbim kendi rızasına uygun bir şekilde hayat geçirmeyi, rızasına uygun ameller işlemeyi, öldükten sonra ardımızdan hayırla anılmayı cümlemize nasip eylesin. Vakıf bırakmış olanlara rahmet etsin. Vakıf mallarını en doğru bir şekilde kullanma imkanını bizlere sunsun. İhtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlerini giderecek imkanlar bırakmayı bizlere nasip etsin. Allah’a emanet olun.

[İslam ve Hayat.Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)